

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:

Dato: 15.01.2007.

Vår ref.: Sak. nr. 04/4875-9 Ark. A40 &00
Saksbeh. Paal Morken Andersen
tlf. 62 54 44 52 fax. 62 53 24 96

HØRING FRA HEDMARK FYLKESKommUNE TIL FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN

Vedlagt ligger høringsuttalelse fra Hedmark fylkeskommune til forslag til endring i opplæringsloven og friskoleloven. Høringsuttalelsen er vedtatt av Fylkesrådet i Hedmark 15.januar 2007. Høringsuttalelsen sendes også elektronisk.

Med hilsen

Anne Kristin Huse
avdelingssjef
videregående opplæring

Paal Morken Andersen
spesialrådgiver
videregående opplæring

1 vedlegg

Kopi til: KS Hedmark, KS sentralt

Saknr. 4875/04
Løpenr.274/07
Ark.nr. A40 &00.
Saksbehandler:
Paal Morken Andersen

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser knyttet til skoleeiers ansvar for at elevene får de nødvendige trykte og digitale læremidler i videregående skole, samt digitalt utstyr, med de merknader som framkommer i saksutredningen

Hamar, 09.01.2007

Reidar Åsgård
Fylkesrådsleder

SAKSUTREDNING:

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN

Innledning

Kunnskapsdepartementet sendte 17. november ut forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skoler (friskoleloven) på høring. Forslaget innebærer en lovfesting av skoleeiers ansvar for at elevene får de nødvendige trykte og digitale læremidler i videregående opplæring.

Departementet foreslår at opplæringsloven § 3–1 siste ledd endres til:

Opplæringa i offentlig videregående skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å halde elevane med nødvendige trykte og digitale læremidlar samt digitalt utstyr. Elevane kan ikkje påleggjast å dekkja nokon del av ugiftene til dette. Fylkeskommunen kan påleggje elevane, lærlingane og lære kandidatane å halde seg med anna individuelt utstyr som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Nødvendig trykte og digitale læremidler.

Hedmark fylkeskommune ser det som svært positivt at det foreslås å innføre gratis trykte og digitale læremidler. Fylkeskommunen har innhentet uttalelser fra de videregående skoler i Hedmark, elevorganisasjonen i Hedmark og Ungdommens fylkesting om hvilken ordning for gratis læremidler man ønsker i Hedmark. Alle ønsker enten en ordning med stipend eller verdikort for læremidler. Ingen ønsker en utlånsordning. Tidligere erfaringer fra utlån av læremidler har vært hovedsakelig negative. Videre understreker mange av de videregående skolene at man ønsker forutsigbare rammer for anskaffelse av læremidler.

Hedmark fylkeskommune får 11,23 mill kroner lagt inn i rammetilskuddet som kompensasjon for merutgifter som følge av denne omleggingen. Kompensasjonen inkluderer midler til dekning av administrative utgifter i 2007. Slik vi forstår ordningen, og finansieringen av denne, fører den til at fylkeskommunen må innføre en utlånsordning av trykte læremidler. Dette har ført til negative reaksjoner fra videregående skoler i Hedmark. Årsakene til denne negative tilbakemeldingen er hovedsakelig at ordningen innebærer at:

- Lærere mister valgfrihet i undervisningen
- Skolene får betydelig utgifter til administrering av ordningen
- Problemer med innsamling av bøker fra enkelte elever
- Eleven får ikke et personlig forhold til læremidlene og kan ikke bruke de aktivt i undervisningen eller tatt de med seg til videre studier
- Fare for begrenset utskifting av trykte læremidler

Hedmark fylkeskommune ser fordelene med å ta i bruk digitale læremidler i større grad. Men PC-dekningen, og erfaringer fra bruk av digitale læremidler, tilsier at trykte læremidler vil være de vanligste læremidlene i årene framover i Hedmark.

Hedmark fylkesting vedtok 14. desember 2006 at det skal innføres en utlånsordning for læremidler i Hedmark for Vg2 fra høsten 2007. I forbindelse med behandling av saken ble det klart at Fylkestinget så det som ønskelig med en annen ordning for gratis læremidler, hvis finansieringen hadde gjort dette mulig. Fylkestinget i Hedmark gjorde følgende vedtak: "Fylkestinget forventer at departementet og

Storting gir forutsigbare rammer og friske midler også etter 2009 slik at prinsippet om gratis skole faktisk blir en realitet. Dersom de økonomiske rammene sikres utover 2009 ønsker fylkestinget å vurdere muligheten for å innføre en stipendordning.”

I St.prp. nr. (2006-2007) står det i forbindelse med innføringen av gratis læremidler i videregående opplæring: *”Regjeringa har lagt vekt på å finne ei ordning som i best mogleg grad stimulerer til utviklingsorienterte og kvalitetsmedvitne skoleeigarar og skolar. Ein viktig føresetnad er også tilrettelegginga av Kunnskapsløftet for lokal valfridom når det gjeld bruk av læremiddel.”* Hedmark fylkeskommene støtter innføringen av gratis læremidler i videregående opplæring, men håper at finansieringen av ordninger endres slik at det faktisk gis rom for lokal handlefrihet i innføringen.

Særskilt om digitalt utstyr

Å kunne bruke digitale verktøy er en av de fem grunnleggende ferdighetene i alle læreplaner for fag. Alle læreplanene i Kunnskapsløftet inneholder kompetansemål hvor elevene skal bruke digitale verktøy, hjelpemidler eller kilder i læringsarbeidet. Elevenes tilgang til datamaskiner er viktig for å nå kompetansemålene, og en slik tilgang blir stadig viktigere.

Kunnskapsdepartementet foreslår følgende formulering i ny § 3-1 siste ledd i opplæringsloven: *”Opplæringa i offentlig vidaregåande skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å halde elevane med nødvendige trykte og digitale læremiddel samt digitalt utstyr. Elevane kan ikkje påleggjast å dekkja nokon del av ugiftene til dette.”*

Det er ikke lagt inn ekstra midler til datamaskiner i forbindelse med at skoleeier får ansvaret for å holde elevene i videregående opplæring med nødvendige trykte og digitale læremidler. Kunnskapsdepartementet presiserer at utgiftene til datamaskiner, uavhengig av om disse er stasjonære eller bærbare, i sin helhet skal dekkes av fylkeskommunen.

Fylkesrådet i Hedmark fylkeskommune har vært en pådriver for at videregående opplæring skal være gratis for elevene. På bakgrunn av dette støtter fylkeskommunen forslaget til endring av opplæringslovens § 3-1 siste ledd. Dette forslaget til lovendringen innebærer en stor økonomisk ekstrabelastning for fylkeskommunen. Det er derfor en absolutt forutsetning at Regjering og Storting følger opp endringen av opplæringsloven med økonomiske bevilgninger slik at Hedmark fylkeskommune settes i stand til å innføre en ordning om å holde alle elever i videregående opplæring med nødvendig digitalt utstyr.

Voksne

Kunnskapsdepartementet foreslår følgende endring i opplæringsloven § 4A-3 fjerde ledd: *Opplæringa i offentlig vidaregåande skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å halde vaksne som får vidaregåande opplæring med nødvendige trykte og digitale læremiddel samt digitalt utstyr. Vaksne som får vidaregåande opplæring kan ikkje påleggjast å dekkja nokon del av ugiftene til dette. Fylkeskommunen kan påleggje vaksne som får vidaregåande opplæring å halde seg med anna individuelt utstyr som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha. Departementet kan gi nærmare forskrifter.*

I vår streben etter å kunne gi voksne fleksibel tilrettelagt opplæring er vi avhengig av et mangfold av metoder og innfallsvinkler til læring. I Hedmark fylkeskommune forsøker vi å gi opplæring i samarbeid med andre, på arbeidsplasser, i samarbeid med NAV, kjøp av kurs fra private aktører/ andre fylkeskommuner, kurs organisert via nett og lokale samlinger. Det er kun vår egen kreativitet og økonomi som setter begrensninger for på hvilken måte vi kan gi opplæring som er tilpasset den enkeltes voksnes opplæringsbehov og livssituasjon.

Denne fleksibiliteten krever også et mangfold av læremidler tilpasset den enkelte voksne. I dag har den enkelte voksne selv hatt ansvaret for selv å skaffe læremidlene tilpasset den organiseringen av opplæring som den voksne og fylkeskommunen har valgt. Vi har forsøkt å få det til slik at den økonomiske belastningen skal være minst mulig for den enkelte. Mange voksne har stønadsordninger gjennom NAV og eller egen fagorganisasjon / arbeidsgiver som har bidratt med økonomi til læremidlene. En annen utfordring som ikke berører læremidlene, men gratisprinsippet, er voksnes behov for praksis og behovet for lønnsinntekt. Dette gjør at flere avbryter og eller må ta opp dyre lån for å komme i mål.

Utfordringen for Hedmark fylkeskommune ved det nye forslaget til lovendring er av økonomisk og organisatorisk karakter. Organiseringen av opplæringstilbud for voksne kan lett bli preget av tilgangen på læremidler og ikke hva som er mest hensiktsmessig. De ekstra utgiftene som trengs for å skaffe til veie datamaskiner til utlån og skaffe til veie gratis læremidler kan føre til at fylkeskommunen må redusere det antall voksne som kan få opplæringstilbud. Dette er i strid med Hedmark fylkeskommune sine målsettinger.

Når det gjelder voksne, er opplæringen til forskjell fra ungdommen lagt til arbeidsplassen og mer selvstudie hjemme. Dette gir oss også en utfordring når det gjelder utlånsordninger og tilbakelevering av utstyr.

Høringsutkastet til endringer i opplæringsloven innebærer enkelte utfordringer ut fra det nåværende opplæringstilbudet til voksne i Hedmark. Voksne elever er ofte avhengig av internettilgang hjemme siden utdanningstilbudet ofte er nettbasert. Derfor vil gratis læremidler og gratis digitalt utstyr ikke være tilstrekkelig for at disse elvene skal få en gratis videregående opplæring. I forbindelse med nettbasert undervisning for voksne får fylkeskommunen en del henvendelser om datasupport, dette er også en utfordring knyttet til gratis videregående opplæring for voksne.

Det er en forskjell mellom elever med ungdomsrett og voksne elever i videregående opplæring. Voksne elever får ofte en fleksibel tilrettelagt opplæring ut fra en realkompetansevurdering. Mange voksne har også allerede tilgang til datamaskiner. Men gruppen av voksne elever er sammensatt, enkelte voksne elever får ikke støtte fra NAV, fagorganisasjon eller arbeidsgiver. Det er viktig å ta vare på det samarbeidet vi har hvor flere parter bidrar til videregående opplæring, som var intensjonen i kompetansereformen, Derfor foreslår Hedmark fylkeskommune en behovsprøvet ordning for læremidler og digitalt utstyr. Der hvor voksne ikke har stønadsordninger fra andre og eller tilgang til PC, lånes dette ut av fylkeskommunen til den enkelte, samt at det gis støtte til læremidler.

På bakgrunn av dette har Hedmark fylkeskommune følgende forslag til endring av opplæringslovens § 4A–3 fjerde ledd:

Fylkeskommunen har ansvaret for å halde voksne som får videregående opplæring og som har behov med nødvendige trykte og digitale læremidler samt digitalt utstyr. Fylkeskommunen kan pålegge voksne som får videregående opplæring å halde seg med anna individuelt utstyr som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Saksprotokoll

Utvalg: Fylkesrådet
Møtedato: 15.01.07
Sak: 6/07

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 04/4875

Tittel: **SAKS PROTOKOLL: HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I
OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN**

Behandling:

Fylkesrådets innstilling enstemmig bifalt.

Vedtak:

Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til forslag om endringer i opplæringslovens bestemmelser knyttet til skoleeiers ansvar for at elevene får de nødvendige trykte og digitale læremidler i videregående skole, samt digitalt utstyr, med de merknader som framkommer i saksutredningen